

„Stajerc“ izhaja vsaki teden, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 10 kron, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnina z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnstvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 50

V Ptuj v nedeljo dne 10 decembra 1911.

XII. letnik.

„Stajerc“ kmetski koledar 1912

je že izšel

Obsega 144 strani, 17 krasnih slik, izredno veliko gospodarskih člankov, povesti, pesmi, smotne itd., nadalje popolni seznamek stajerskih in koroških sejmov, kalendarij, poštne določbe itd.

Cena 60 vin., po pošti 70 vin.

Koledar se pošilja le tedaj, ako se znesek naprej plača; najbolje je, ako se pri naročbi kar za 70 vin znak priloži.

Kdor naroči 10 koledarjev, dobi enega zastonj.

Kupujte, širite in priporočajte ta najlepši in najcenejši napredni ljudski koledar!

Italijansko-turška vojna.

Doslej se bojišče še ni razširilo in tudi govorica, da bo Italija pričela boj v egejskem morju ter v morski ožini Dardanel, se doslej še ni uresničila. In to je končno edina kočljiva točka, kajti v tem slučaju bi se gotovo največje spletke pričele in velevali bi morale odločno proti roparskim nakanam Italije nastopiti. V naslednem poročilu zadnjega tedna, ki so sicer precej brezpomembna:

Vojni stroški.

Vsled povečanja števila vojakov v Tripolisu so se za Italijo tudi vojni stroški mnogo povečali. Baje košta vojska Italijo vsak dan pet milijonov lir.

Položaj v Tripolisu.

Turški zapovednik Nešet bei brzojavil je vladi v Konstantinopol: Mi (Turki) smo prišli, da se pred Italijani, katerih je toliko več, polagoma nazaj potegnemo proti robu puščave. Položaj pa je drugače nespremenjen.

Laške grozovitosti.

Poroča se, da Italijani svoje krvoločne grozovitosti nadaljujejo. Tako sta morala neka stara mati in oče gledati, ko so Lahi njih edinega na smrt obsojenega sina ustrelili. Iz letalnih strojev metali so Lahi bombe na turško bolnišnico v Ainzari. Na bojišču se vidi še vedno mnogo mrličev otrok in žen, katerim je vrat prerezan. Laški jetaiki so izpovedali, da se te grozovitosti na povelje oficirjev godijo.

Obstreljeni avstrijski parnik.

Poročali smo svoj čas, da so laški parniki na morju avstrijski potniški parnik „Martha Washington“ obstreljevali. Vlada je to poročilo zanikala. Zdaj pa je vendar dokazano, da se je to v resnici godilo.

Kaj je s trozvezo?

Od nekaterih strani se je poročalo, da se trozveza ne bo več ponovila, ker namerava Italija iz nje izstopiti. To poročilo se v uradnih krogih zanika.

Poraz Italijanov pred Derno.

Edhem paša poroča, da so bili Italijani pred

Derna zopet grozovito tepeni. V velikem neredu so se morali nazaj potegniti. Turki so več kot 200 Italijanov pokopali.

Turški glas o vojni.

Mornarski turški minister Mahmud Mukdar paša izrazil se je, da je popolnoma prepričan o končni turški zmagi. Rekel je, da zamore vojska več let trajati, kajti Turčija ne odneha do zadnjega moža.

Prva laška zmaga.

Laška „Agenzia Stefana“ poroča z dne 5. decembra: Naši vojaki (Lahi) so z veliko energijo mesto Ainzara zasedli. To je središče turških vojakov. Pridobili smo 8 kanonov, municije, življenskih sredstev in šotorjev. Turki so v puščavo zbežali.

Ako se to poročilo potrdi, potem so dosegli Lahi s tem prvi svoj resni uspeh na tripoličanski zemlji. Ainzara leži kakih 12 km od mesta Tripolis in pelje čez to mesto cela vrsta karavanskih cest. Bodemo videli, kakšna poročila bodejo Turki prinesli.

Moje kraljestvo ni od tega sveta...

Tako je odgovoril nacarenski Jezus rimskim biračom, ki so ga sumničili veleizdajalskih posvetnih namenov. In s proti nebu obrnjenimi očmi je vzdihnil: Ptici pod nebom imajo svoja gnezda, živali v gozda imajo svoja skrivališča, ali nebeški sin nima prostora, da bi tja položil svojo trdno glavo...

In danes? Nasledaiki Kristovih resnih apostolov nimajo poviš, tožiti čez slabe čase in iskati prostora za svojo glavo! Vsi stanovi trpijo pod grozno draginjo in nikdo ne ve, kje bi vzela kruha za lačno svojo dečo. Duhovniki nimajo skrbeti za svoje otroke, — lastni želodec jim je edina skrb! In ker dobivajo poleg svoje itak precejšnje plače še mastne dohodke od naših drugače tako zaničevanih kmetov, — živijo prav lepo, brez gmotne skrbi. Pravijo, da že sto let ni noben duhovnik od lakote umrl.

Sicer pa mi gotovo ne stojimo na stališču, da naj duhovniki stradajo. Ne, — Kristus je trpel za človeštvo in s svojim trpljenjem to človeštvo odrešil, — naj se torej pridigarjem njegovih nauk dobro godi! Naši kmetje imajo dovolj katoliške vere, da napolnijo jedilne šrambe in kleti gospodov duhovnikov. In pustijo se poleg tega postaviti pod politično kuratelo teh gospodov in poslušajo hladnokrvno razpriznec v mnogih slučajih naravnost neverjetne psovke... Ej, naši kmetje so dobri ljudje, gospodje duhovniki, in vse prste bi si morali obložiti, da imate ravno s takimi kmeti opraviti...

Sicer pa danes o teh stvareh nismo hoteli obširneje govoriti. Mi celo radevoljno verujemo, da se posameznim duhovnikom nižje vrste ne godi preveč dobro. Ako ima kaplan malo smole in pride rečimo v farovž, kjer je kuharica od Boga gleda jezika posebno nadarjena, ali kjer je kaplan „premoder“, da bi znal kuharici roko poljubovati, — potem se fantu slabo godi! Pa za posameznika se ne moremo razburjati. In

zato trdimo in resnico bomo i zanaprej trdili Cerkev bilahko svoje služabnike sama plačevala. In jeza nas šele tedaj prime, kadar se vprašamo: Zakaj nabira cerkev „zaklade, ki jih žre rja in molji“, ko je to vendar po Jezusu prepovedano in zakaj dopušča, da plačujejo njih služabnike — vbogi, revni, do krvi izmognjeni ljudje?...

Klerikalni listi o takih stvarih seveda ne govorijo. Ali mi ne stisnimo oči pred resnico. In zato moramo povedati, da ima cerkev največje premoženje, da je cerkev tudi največji kapitalist in obenem največji veleposestnik, — da bi torej cerkev prav lahko svoje služabnike same plačevala, brez da bi trgala ljudski deci grizljive kruha iz ust...

Lo zdaj govorijo številke! Pisatelj V. Zenker izdal je p. kr. spis, ki kaže prav natančno (in dokazano resnično) premoženje cerkve. Leta 1786 znašalo je cerkveno premoženje v približno današnji Avstriji okroglo 300 milijonov goldinarjev; pri temu pa se ni računalo vrednost šiftoviskih poslopij, precijoz, knjižnic, pohištva in premoženja posameznih cerkev.

Danes imamo uradne številke o cerkvenem premoženju in te številke nam pripovedujejo prav čudne stvari. Poslušajmo: Glavno premoženje cerkve v Avstriji znaša po lastnem priznanju duhovnikov več kot 815 milijonov kron. Od tega je odtegniti nekaj čez 16 milijonov kron pasiv. Tako pridemo do dejstva, da ima cerkev na Avstrijskem več kot 798 1/2 milijonov kron čistega premoženja. To je pa lepa svota! Dohodki in premoženja posameznih zavodov znašajo skoraj 62 1/2 milijonov kron; izdatki pa le 36 1/2 milijonov kron. Cerkev je imela že leta 1900 več kot 25 1/2 milijonov kron čistega dohodka od svojega premoženja. Ti dohodki so seveda tekom let narasli. Ako vzamemo ta cerkveni dohodek na leto le s svoto 25 75 milijonov kron, ako vzamemo nadalje 4% obrestovanje cerkvenega premoženja po kapitaliziranju preostankov od leta 1900 za okroglo 272 1/2 milijonov kron, — potem znaša cerkveno premoženje v Avstriji najmanjše več kot 1 000 milijonov kron.

Ze iz teh resničnih številke je razvidno, da je cerkev največji kapitalist v Avstriji. Ravno tako pa je cerkev največji veleposestnik v državi; kajti že leta 1900 znašala je vrednost cerkvenih zemljišč in realitet skoraj 303 milijonov kron...

Sicer pa to še ni vse! Kajti v teh besedah so označene le številke, ki so podvržene pristojbino-ekvivalentni dolžnosti. Tako niso zaračunane vrednosti v cerkvah nabranih umetnin, nadalje premičnine raznih daril (štipendij itd.), dohodki raznih kloštrov, duhovniških bolnišnic itd. Nadalje ni v teh itak velikanskih številkah omenjeno premoženje, ki je po klerikalnih nalogih v raznih političnih klerikalnih podjetjih, tajni skladi za volitve, podpore za klerikalno časopisje; nadalje ni vračunjeno pre-